

Va
51

AR. V. 2.

Va
51

ENCOMIUM
QVAECUNQUE
ELISTRI,

QVO

PLURIMUM VENERABILES

DNN. INSPECTORES,

OMNEISQVE ERUDITOS AC STUDIORUM
FAUTORES ALIOS,

M. JO. FRIDERICUS Röber/

Illustris Ruthenèi RECTOR,

ad auscultandum

benevolè

PHILIPPI CHRISTIANI LANDGRAFII,

STELZENDORFIO-VARISCI

valedictoriam,

submissè, humaniter &

amicè

INVITAT.

GERÆ, Typis WERTHERIANIS.

Re quôdam taciturnô celebrat, & ubiqve proclamat sapientiam juxta ac potentiam divinam, quicquid uspiam divinâ ejusdem manu fabricatum, & admirabilem in modum creatum est. Sive enim elevamus oculos & animum ad stupendam maximè & vastissimam coeli machinam, sive depressis in terram luminibus orbem, qui mater est omnium, alteram nostrum, unâ cum circumfusô illi mari, quod Oceanum appellant, & quæ inde oriuntur, aquarum divortia, & varias fluxiones contemplamur sollicitè; annon sapientiam DEI admirandam, annon potentiam ejus ineffabilem depræhendimus ac videmus? *Cæli enarrant gloriam DEI, testimonio Davidis piissimi, manuumq; ejus opera annunciat firmamentum.* Terra etiam ipsa, quam calcamus, ex quâ & ortum ducimus, ut idem ait Propheta regius, plena est undiqve & referta bonitate divinâ. Hæc verò, iubente sapientiâ Numinis mitissimi, alluitur undiqve mari, secatur fluviiis, distingvitur lacubus, rigatur rivis, madescit fontibus. Adeò nihil ubiqve rerum est, quin præcones clementiæ divinæ sistat, vestigiaqve exhibeat luculenta. Non est, cur ejus rei è longinqvô peramus exempla; vel Elister noster, seu, ut antiquioribus dicebatur, Elstera, quæ Geram nostram propè alluit, & deductô inde alveô, molendinis movendis potissimum dicatô, lambit, documentum dare egregium, ac de singulari bonitatis divinæ nos affectu admonere potest. Quocirca operæ nos pretium facturos non nullum putamus, si de flumine hóc patriô, & vel hóc nomine gratissimô, nonnihil verborum, non incommodâ occasione datâ, faciamus. Ad ortum igitur Elistri quod

est, non opus videtur disceptari, an & hic mari suam
debeat originem. Nam hâc ratione è longinquô ni-
mis natales arcesseret suos. Potius, quin & propius
ex terræ cavernis, & ipsis adcò aquis, quæ terris sub-
terlabuntur, derivandus est Elister. Quamquam infi-
ciari planè nolimus, ex Oceanò, tanquam, hydrophy-
lacio quòdam vastissimò, ac propè immensò, (quo de
jam olim Plato divinus in Phædone philosophatus
fuit) quicquid uspiam fluviorum & amnium est, oriri.
Locus verò, ubi sua primùm cunabula in apricò sistit
Elister, supra Adorfium est, prope pagum, qui idem
cum rivò nostrò nomen habet. Est autem perquàm
simile vero, pago isti nomen ab amne inditum fuisse,
quippe qui pago tantò vetustior est, quantò, quæ con-
didit omnipotentia divina, antiquiora sunt his, quæ fe-
cerunt homines & struxere. Et quamvis vastiores
sint Danubius & Rhenus, nobilissimi quippe ac maxi-
mi Germaniæ fluvii; non tamen habent, cur præ E-
listrò vetustatis prærogativam iactitent ambitiosè.
Prout enim quisque à Deò, cum moliretur hoc uni-
versum, conditus & locatus fuit; Ita & tortuosis flu-
vibus suis, per ambages varias, perpetuò proces-
sit, nec procurrare desinet unquam, donec ardua hujus
universi moles constabit. Ab ortu suò parvus ad-
modum atque exiguus est, & fontis ad instar scaturit.
Videlicet constitutum ita divinitus per naturam est,
ut maxima quæque à parvò initiò trahant exordium.
Cujus rei tot ubique testes ac documenta extant, ut,
numero esse innumeralia, non difficulter appareat.
Equidem, nec ita profundus est Elister, ut naves susti-
neat, nec tam latus, ut par poni aliis queat: Non ta-
men suâ omninò destituitur profunditate, præcipuè in
locis quibusdam, ubi voragines habet, & vortices ja-
ctat.

at. Ne dicam, quod interdum vel maximè exun-
det, nivibus post hiemem solutis, vel ubi sæva deto-
nuit tempestas, ubi undis auctus pluvialibus,

Per Jara, perq̄, vias fertur, nec, ut antè solebat,

Riparum clausas margine finit aquas.

De cæterò, quod suâ profunditate non exiguum mili-
tum numerum hauserit aliquando ac demerserit;
Chronicon Laurishamense testari potest Tomò pri-
mò Historiæ Germanicæ Scriptorum, quos doctissi-
mus ac celeberrimus vir Marquardus Freherus edidit.
Neque verò silentio prætereunda est salubritas Elistri:
de quâ vel inde colligi nullò potest negotiò, quod ce-
revisia, ad quam illius adhibetur aqua, quâvis fontanâ
apud nos salubrior habeatur & existimetur. Scilicet
ex vitiò aquæ contrahit plerumque cerevisia culpam,
& hujus salubritas ex illâ maximam partem pendet.
Quod verò perhibent nonnulli, cerevisiæ majorem re-
dire copiam ex aquâ Elistri fluviatili, quàm ex fontanâ
quavis aliâ si coqvatur, id ampliandum puto & dis-
ceptandum alibi. Quid porrò loca commemorem,
quæ præterlabitur cursu flexuosò Elister? Ruit nempe
per valles amœnissimas, alluit sylvas nobilissimas,
lambit prata fertilissima, præterit campos utilissimos.
Neque verò oppida sunt pauca ac urbes eximie, pro-
pter quas decurrit noster. Primum, quod à fonte Eli-
stri primò non adeò procul abest, occurrit Adorfium
vetus, antiquæ virtutis ac fidei Variscæ sedes. Hinc
salutat Elister Oelsnitium, munditiæ imprimis no-
bile, ac civibus honestissimis decorum. Exoscula-
tur hinc Plaviam, urbem planè eximiam, Burggraviatu
Ruthenorum quondam illustrem, nunc & Serenissi-
morum Saxonie Ducum dominatu inclytam. Porrò
montibus utrinquè sublimioribus cinctam, cui & no-

men simul tradit, Elsterbergam adit, oppidum non in-
celebre nec laude suâ, quâ pollet, defraudandum.
Hinc ad Greizam abir, vetustissimam Ruthenicæ Gen-
tis sedem, ac domicilium adeò justitiæ ac pietatis; His
enim virtutibus nihil prius esse aut antiquius solet il-
lustrissimis Ruthenis. Hinc Weidam versus prope-
rat Elister, vicinam nobis, & hõc nomine svavisissimam
urbem, cui ut damna, quæ perpessa non ita pridem ex
incendio repentino fuit, rependat ac resarciat miseri-
cordia divina, seriò ac piè precamur. Ulterius Geram
nostram præterit, Geram svavisissimam, quæ ut ex cinc-
ribus, in quos superiori annò maximam sui partem
collapsa fuit, resurgat, ut cœpit per DËI gratiam, feli-
citer, hospitiumquæ adeò orthodoxiæ, æqvitati, ac
literarum studiis perpetuò præstet, pii exoptamus
omnes. Inde Cizam festinat, Serenissimi Saxonix Du-
cis, MAURITII VVILHELMI, quem delictum generis hu-
mani & amorem appellamus meritò, gratiæ se insinua-
turus. Effert se ibi arx Mauritianæ splendidissima, ubi
Ducum hodiè est, Episcoporum quondam sedes emi-
nentissima fuit. Hæc relicta, Groizium petit, castrum
vetus, rudus hodiè informe, quod VVipertus incoluit
olim Comes, Geræ nostræ primus quasi parens ac con-
ditor. Pegaviam hinc gressus dirigit suos, quam fata
sæpè sinistra, incendia cum primis miseram juxtà ac
celebrem fecere, Oppidum non ignobile. Exinde
Lipsiam se confert, inclutam studiis ac mercatu urbem,
Misniæ totius, quid? Europæ universæ decus ac co-
lumen, officia sua unà cum binis aliis fluminibus socia-
tus, clarissimæ Urbi oblaturus. Tandem denique non
procul Halâ, nobilissimâ urbe, Salæ fluvio se immitte-
re dicitur, cum quò in Albim. tanquàm amicò comite,
se transfert, suasquæ cum hõc aquas in Oceanum ipsum
devo-

devolvit, patri scilicet suo se redditurus, unde principium, quæ opinio multorum, ipsius quoque Scripturæ sacrosanctæ est, traxit. Atque ex hoc colligi non difficulter potest, quousque se extendat Elister, & quam longinquum conficiat iter. Quantam igitur præstet utilitatem tot locis, tot regionibus, quas ambit; quotusquisque tam impos animi est, quin intelligat? Vah quid boni non efficit aquis suis, quæ rigas campos, prata, agros & hortos? Nutrit varii generis pisces, eosque salubres admodum in emolumentum hominum, quibus largâ ac benignâ manu eosdem suppeditat. Alit & conchyliâ, & in his uniones tam magnos, tamque eximios & elegantes, ut vel cum Orientalibus certamen inire sustineant. Vehit quoque inter arenulas aurum nobilissimum, quod non raro diligenter ac peritè eluendo repertum fuit. Et memini videre aliquando annulum, ex aurò, quod prope Greizam ab amne nostrò suppeditatum erat, confectum. Igitur cum vis aquarum ex venis ~~scilicet~~ aurum, ut bene observat harum rerum intelligentissimus G. Agricola; æquis magnopere dubitet, quædam loca aurum gignere, quæ ab Elistrò alluuntur? Præteriissem prope acidulas Elistrinas, quæ non procul à fonte ejus satis inveniuntur salubres. Peculiari scriptò hæc de re exposuit Medicus Plaviensium experientissimus, Johannes Leisnerus, Vir beatus jam, ac de Plaviensibus egregiè, cum laude nominis insigni, meritus. Adeò Elister, quantus quantus est, bonus, utilis ac salutaris est. Ubi primum incipit, statim salubritatem promittit; ubi pergit, utilitatem secum vehit non unam; neque dubium est, quin eadem ubique se commendet bonitate. Eat igitur quis, lividus fortè ac malevolus, perfricat frontem, ac dicat, Elistrum nostrum laude non
omni

omni atq; encomiō dignissimum esse. Nos sane, pro eō,
quō in fluvium hunc toti ferimur, amore, facere non
potuimus, quin his qualibuscunq; laudibus eundem
maectaremus. Ansam dedit VALEDICTURUS, PHI-
LIPPUS CHRISTIANUS Landgraf / STELZEN-
DORFIO-VARISCUS, qui, quas in dicendi facultate
comparavit sibi vires, in laude decantatissimi Elistri
nostri, non infeliceiter expertus est. A Patre suo, VIRO
PER-REVERENDO AC DOCTISSIMO DOMINO
BALTHASARE LANDGRAVIO, PASTORE STEL-
ZENDORFENSIS VIGILANTI PARITER AC
BENE MERITO, ante annos quasi octo in discipli-
nam nostram traditus, ut in literis juxta & moribus ac
pietate præcipue aliisque virtutibus cresceret ex voto,
omni industria, cura ac sedulitate imbutus fuit & ad-
suefactus. In lingvis & artibus eos fecit progressus,
ut non indignus habeatur, quem ad studia Acade-
mica dimittere præcipue cum nutus ac voluntas
OPTIMI PARENTIS iustissime. Ergo
LANDGRAFIUM in bonâ pace cum voto omnis
prosperitatis! A VOBIS autem, PLURIMUM VE-
NERANDI DNN. INSPECTORES, à VOBIS item,
MUSARUM PATRONIS FAUTORIBUS & AMICIS
RELIQVIS, enixè rogo atq; contendo, ut dicturo de-
fluvio nobis & notissimo & utilissimo, benevolam
commodare audientiam ad paucillum tempus, cras,
DEO dante clementer, horâ pomeridianâ secundâ, ne
nolitis. Λόγον περὶ ἐμπληκτῶν habiturus est GABRIEL
CHRISTOPHORUS Marquart / SCHLEIZENSIS.
P. P. Geræ ipsis Kal. Septembr. A. O. R. 60. Inc.
LXXXVII.

Handwritten in blue ink: 14 51. 1717. 1717

o eō,
non
dem
PHI-
LEN-
ltate
lstri
IRO
NO
EL-
AC
ipli-
s ac
otō,
ad-
tus,
de-
ntas
er-
nis
VE-
L,
DIS
de
arm
ras,
ne
EL
IS.
oc.
...
...
...

W

ULB Halle 3
004 780 205

VDA7

BR. V. 2.

DNN.
OMNEISQ

M. JO.
Illust

PHILIPPI
ST

GE

PL

E

RES,
FORUM

Göber/
R,

GRAFII,

S.

Va
51

